A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2012. december 19.*

„Közbeszerzés — 2004/18/EK irányelv Az 1. cikk (2) bekezdésének a) és d) pontja — Szolgáltatások — Kórházi építmények szeizmikus sérülékenységének felmérése és értékelése — Két közjogi jogalany, köztük egy egyetem által kötött szerződés — Gazdasági szereplőnek minősíthető közjogi jogalany — Visszterhes szerződés — A felmerült költségeket nem meghaladó ellenszolgáltatás”

A C-159/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (Olaszország) a Bírósághoz 2011. április 1-jén érkezett, 2010. november 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Azienda Sanitaria Locale di Lecce**,

az **Università del Salento**

és

az **Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce és társai**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes, A. Tizzano, M. Ilešič, L. Bay Larsen és J. Malenovský tanácselnökök, U. Lõhmus, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, J.-J. Kasel, M. Safjan és D. Šváby (előadó) bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Azienda Sanitaria Locale di Lecce képviseletében M. de Stasio és V. Pappalepore avvocati,

– az Università del Salento képviseletében E. Sticchi Damiani és S. Sticchi Damiani avvocati,

– a Consiglio Nazionale degli Ingegneri képviseletében P. Quinto avvocato,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– az Associazione delle Organizzazioni di Ingegneri di Architettura e di Consultazione Tecnico-Economica (OICE) és társai képviseletében A. Clarizia és P. Clarizia avvocati,

– a Consiglio Nazionale degli Architetti Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori (CNAPPC), képviseletében F. Sciaudone, M. Sanino, R. Sciaudone és A. Neri avvocati,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: C. Colelli avvocato dello Stato,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében M. Szpunar és M. Laszuk, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében K. Petkovska, S. Johannesson és A. Falk, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében E. Kružiková és C. Zadra, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. május 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2007. december 4-i 1422/2007/EK bizottsági rendelettel (HL L 317., 34. o.) módosított, az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7 kötet, 132. o., a továbbiakban: 2004/18 irányelv) 1. cikke (2) bekezdése a) és d) pontjának, 2. cikkének, 28. cikkének, valamint II. melléklete 8. és 12. kategóriájának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az Azienda Sanitaria Locale di Lecce (leccei helyi egészségügyi ügynökség, a továbbiakban: ASL) és az Università del Salento (salentói egyetem, a továbbiakban: egyetem), valamint az Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce (Lecce megye mérnöki kamarája) és társai között az ASL és az egyetem által kötött, Lecce megye kórházi építményei szeizmikus sérülékenységének felmérésére és értékelésére vonatkozó tanácsadási szerződés (a továbbiakban: tanácsadási szerződés) tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2004/18 irányelv (2) preambulumbekezdése értelmében:

„A tagállamokban az állam, a területi és a települési önkormányzatok, valamint a közjogi intézmények nevében kötött szerződések odaítélése során tiszteletben kell tartani [az EK-]Szerződés elveit, és különösen az áruk szabad mozgásának, a letelepedés szabadságának, valamint a szolgáltatásnyújtás szabadságának az elvét, továbbá az ezekből levezethető olyan elveket, mint az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés-mentesség, a kölcsönös elismerés, az arányosság és az átláthatóság elve. A bizonyos értéket meghaladó közbeszerzési szerződések esetében azonban tanácsos rendelkezéseket hozni az

ilyen szerződések odaítélésére vonatkozó nemzeti eljárások közösségi összehangolására vonatkozóan, amely rendelkezéseknek az említett elveken kell alapulniuk annak érdekében, hogy érvényesülésüket biztosítsák, valamint, hogy a közbeszerzések verseny előtti megnyitását garantálják. [...]”

4 Az említett irányelv 1. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„[...]

2.

a) »Közbeszerzési szerződés«: egy vagy több gazdasági szereplő és egy vagy több ajánlatkérő szerv által írásban megkötött visszterhes szerződés, amelynek tárgya az ezen irányelv szerinti építési beruházás kivitelezése, vagy áru szállítása, vagy szolgáltatás nyújtása.

[...]

d) »Szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződés«: olyan, az építési beruházásra és az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződéstől eltérő közbeszerzési szerződés, amelynek tárgya a II. mellékletben említett szolgáltatások nyújtása.

[...]

8. A »vállalkozó«, a »szállító« és a »szolgáltató«: bármely természetes vagy jogi személy, vagy közjogi intézmény, illetve e személyek és/vagy szervezetek csoportja, aki, illetve amely a piacon építési beruházások kivitelezését és/vagy építmények építését, áruk szállítását vagy szolgáltatások nyújtását kínálja.

A »gazdasági szereplő« fogalom magában foglalja a vállalkozó, a szállító és a szolgáltató fogalmát is. Használatára csak az egyszerűsítés érdekében kerül sor.

[...]

9. »Ajánlatkérő szerv«: az állam, a területi vagy a települési önkormányzat, a közjogi intézmény, továbbá az egy vagy több ilyen szerv, illetve közjogi intézmény által létrehozott társulás;

[...]”

5 Az említett irányelv 2. cikke értelmében „[a]z ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, és átlátható módon járnak el”.

6 A 2004/18 irányelv 7. cikkének b) pontja szerint ezen irányelvet többek között olyan szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre kell alkalmazni, amelyeket az említett irányelv IV. mellékletben felsorolt központi kormányzati szervektől eltérő ajánlatkérő szervek ítélnek oda, amennyiben e közbeszerzési szerződések az említett cikkben előírt kivételek alapján nincsenek kizárva, és azok hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: héa) nélküli becsült értéke eléri vagy meghaladja a 206 000 eurót.

7 Az említett irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésével összhangban a közbeszerzési szerződések becsült értékének kiszámítása az ajánlatkérő szerv által a hirdetmény feladásának időpontjában, vagy adott esetben a közbeszerzési eljárás megkezdésének időpontjában becsült, héa nélküli teljes kifizetendő összegen alapul.

8 A 2004/18 irányelv 20. cikke úgy rendelkezik, hogy az említett irányelv II. A. mellékletében felsorolt szolgáltatások nyújtására irányuló szerződéseket ezen irányelv 23–55. cikkével összhangban kell odaítélni, melyek közül a 28. cikk úgy rendelkezik, hogy „[a] közbeszerzési szerződések odaítélésekor az ajánlatkérő szerv az [említett] irányelv céljaihoz igazított nemzeti eljárásokat alkalmazza”.

9 A 2004/18 irányelv II. A. melléklete többek között az alábbi szolgáltatáskategóriákat tartalmazza:

– 8. kategória: kutatási és fejlesztési szolgáltatások, ha a haszon kizárólag az ajánlatkérő szervnél/ajánlatkérőnél jelentkezik a szolgáltatásnak a saját tevékenységében való felhasználása során, és feltéve, hogy a kapott szolgáltatás ellenértékét teljes mértékben az ajánlatkérő szerv/ajánlatkérő fizeti meg; és

– 12. kategória: építészeti szolgáltatások, mélyépítési szolgáltatások és integrált mélyépítési szolgáltatások; városrendezési és tájrendezési szolgáltatások; az ezekkel összefüggő tudományos és műszaki tanácsadási szolgáltatások; műszaki vizsgálati és elemző szolgáltatások.

Az olasz jog

10 A közigazgatási eljárás és a közigazgatási dokumentumokhoz való hozzáférés új rendelkezéseiről szóló, 1990. augusztus 7-i 241. sz. törvény (legge n. 241 – Nuove norme in materia di procedimento amministrativo e di diritto di accesso ai documenti amministrativi) 15. cikkének (1) bekezdése értelmében „a közigazgatási szervek bármikor köthetnek egymással megállapodást a közös érdekeltségű tevékenységek együttműködésben történő folytatásának szabályozásáról”.

11 Az egyetemi oktatásnak a szakmai képzésre, valamint a szervezeti és didaktikai kísérletezésre tekintettel történő átszervezéséről szóló, 1980. július 11-i 382/1980. sz. köztársasági elnöki rendelet (Decreto del Presidente della Republica – Riordinamento della docenza universitaria, relativa fascia di formazione nonché sperimentazione organizzativa e didattica, a GURI 209. számának rendes melléklete, 1980. július 31.) 66. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az egyetemek a köz- és magánintézményekkel kötött szerződések és megállapodások alapján kutatási és tanácsadási tevékenységet végezhetnek, ha az nem akadályozza a tudományos és oktatási tevékenységüket. E szerződések és megállapodások végrehajtása főszabály szerint a[z egyetemi] tanszékek, vagy ha ilyenek nincsenek, az egyetemi intézmények vagy klinikák, illetve a főállású oktatók feladata.

Az előző bekezdés szerinti szerződések és megállapodások keretében nyújtott szolgáltatások teljesítéséből származó jövedelmeket a Közoktatási Minisztérium által szolgáltatott minta [...] alapján az egyetem ügyvezetését ellátó testülete által elfogadott szabályzat szerint osztják fel.

Az e szolgáltatások teljesítésében közreműködő oktatói és nem oktatói személyzet egész éves díjazásának összege nem haladhatja meg a teljes bérük 30%-át. A személyzet részére kifizetett összeg semmi esetre sem haladhatja meg a[z említett] szolgáltatások teljesítéséből származó összes jövedelem 50%-át.

A második bekezdésben említett szabályzat meghatározza az egyetemnek – az általa viselt általános jellegű kiadások alapján – járó összeget és a harmadik bekezdésben meghatározott összegnek a személyzet részére történő kifizetésének feltételeit. A jövedelem fennmaradó részét az oktatási és tudományos eszközökre, valamint a szerződéseket és megállapodásokat végrehajtó tanszékek, intézetek vagy klinikák működési költségeire kell fordítani.

Az egyes szolgáltatások teljesítéséből származó, a második bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelően felosztandó teljes jövedelemből minden esetben előzetesen le kell vonni az egyetemnél az említett szolgáltatások teljesítésével kapcsolatban felmerült költségeket.

Az előző bekezdésben meghatározott tevékenységekből származó jövedelmek az egyetem költségvetésében bevételként szerepelnek.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

12 Az ASL főigazgatója 2009. október 7-én kelt határozatával jóváhagyta a Lecce megye kórházi építményei szeizmikus sérülékenysége felmérésének és értékelésének – az építmények és különösen az úgynevezett „stratégiai” épületek biztonságára vonatkozó új nemzeti szabályozás alapján – az egyetem által történő elvégzésére vonatkozó munkaleírást (a továbbiakban: „munkaleírás” és „felmérési projekt”).

13 A munkaleírás szerint e felmérési projekt minden egyes érintett épület esetében az alábbi három részből áll:

– a felhasznált építőanyagok szerkezeti tipológiájának és az alkalmazott számítási módszerek meghatározása; a valós állapot összefoglaló felmérése a rendelkezésre álló tervdokumentációhoz képest;

– a szerkezeti szabályszerűség vizsgálata, az épület földrengéssel szembeni ellenállásának összefoglaló elemzése, a földrengéssel szembeni általános ellenállás meghatározása szempontjából jelentőséggel bíró szerkezeti alrendszerek vagy elemek esetleges helyi elemzése; és

– a második rész eredményeinek kidolgozása és a szerkezeti diagnózis műszaki adatlapjainak elkészítése; így különösen: jelentések a megfigyelt szerkezeti tipológiáról, az építési anyagokról és a szerkezet megőrzési állapotáról, különös figyelemmel azokra a szempontokra, amelyek jelentősen befolyásolják az építmény környezetének szeizmikus veszélyeztetettségére tekintettel szükséges szerkezeti változtatásokat; a kórházak szeizmikus sérülékenység alapján történő besorolásáról szóló műszaki tervek elkészítése; a szeizmikus veszélyeztetettségre tekintettel kritikusnak minősített elemekről vagy szerkezeti alrendszerekről szóló műszaki jelentések elkészítése; előzetes javaslatok tétele és azon intézkedések összegző leírása, amelyeket meg lehet tenni a földrengésekkel szembeni megfelelőbb, illetve jobb védelem biztosítása érdekében, különös tekintettel a különböző lehetséges technológiák műszaki-gazdasági előnyeire és korlátaira.

14 A 2009. október 22-én a felmérési feladattal kapcsolatban megkötött tanácsadási szerződés különösen az alábbiakról rendelkezik:

– a szerződés legfeljebb tizenhat hónapos időtartamra jön létre;

– a felmérési projektet az építéstechnikai munkacsoportra bízzák, amely adott esetben magasan képzett külső munkatársakat is alkalmazhat;

– e projektet az ASL és az egyetem által létrehozott munkacsoportok szoros együttműködése keretében, az említett projekt harmadik részét képező célok elérése érdekében valósítják meg;

– a tudományos felelősséget két személy viseli, akik közül egyet-egyet az egyes felek jelölnek ki;

– az ASL a kísérletek során elért eredmények összességének tulajdonosa, de kötelezettséget vállal arra, hogy a műszaki vagy tudományos területen történő valamennyi közzétételük esetén hivatkozik az egyetemre, az utóbbinak pedig lehetősége van arra, hogy az ASL engedélyével az említett eredményeket tudományos publikációk és közlések céljára felhasználja;

– a szolgáltatások összességéért az ASL négy részletben nettó 200 000 eurót fizet az egyetem részére, de a szerződés idő előtti felbontása esetére az egyetem jogosult az addig teljesített munkának és a viselt költségek mértékének, valamint a felmérési projekt végrehajtása keretében vállalt jogi kötelezettségekkel kapcsolatos kiadásoknak megfelelő összegre.

15 A Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy az említett 200 000 eurós összeg az alábbiakból tevődik össze:

– műszaki eszközök beszerzése és használata: 20 000 euró;

– a személyzet kiküldésének költségei: 10 000 euró;

– személyi költségek: 144 000 euró;

– általános költségek: 26 000 euró.

16 Úgy tűnik továbbá, hogy a 144 000 euróra kerekített, 143 999,58 eurót kitevő személyi költségek az alábbi becsült összegeknek felelnek meg:

– három egyéves kutatói ösztöndíj aktiválása: 57 037,98 euró;

– egy óraadó tanár költsége 180 órára 2009-ben (óradíj: 45,81 euró) és 641 órára 2010-ben (óradíj 48,93 euró): 39 609,93 euró;

– egy szenior kutató költsége 170 órára 2009-ben (óradíj: 25,91 euró) és 573 órára 2010-ben (óradíj: 32,23 euró): 22 936,95 euró;

– egy junior kutató költsége 170 órára 2009-ben (óradíj: 20,50 euró) és 584 órára 2010-ben (óradíj: 26,48 euró): 18 949,32 euró;

– egy laboratóriumi technikus költsége 70 órára 2009-ben (óradíj: 20,48 euró) és 190 órára 2010-ben (óradíj: 21,22 euró): 5 465,40 euró.

17 A munkaleírást jóváhagyó határozat, továbbá az azt előkészítő, ahhoz kapcsolódó vagy abból következő valamennyi aktus ellen különböző szakmai szervezetek és egyesületek, valamint vállalkozások több keresetet terjesztettek elő a Tribunale amministrativo regionale per la Puglia, sede di Lecce (a leccei székhelyű, pugliai regionális közigazgatási bíróság) előtt különösen a nemzeti és az uniós közbeszerzési szabályozás megsértésére hivatkozva. Az említett bíróság ítéletében e kereseteknek helyt adott, mivel úgy ítélte meg, hogy a felmérési projekt az olasz szabályozás értelmében mérnöki szolgáltatás nyújtására irányuló közbeszerzési szerződésnek minősül.

18 Az ASL és az egyetem a fenti ítélet ellen általuk benyújtott fellebbezésekben alapvetően arra hivatkoznak, hogy az olasz jog szerint a tanácsadási szerződés a közjogi szervek között közérdekű tevékenységek céljára létrejött együttműködési megállapodást képez. Az egyetemnek az ilyen szerződésben való visszterhes – viszont csak a felmerült költségekre korlátozódó ellenszolgáltatás fejében történő – részvétele az egyetem intézményi tevékenységeinek körébe tartozik. Arra is hivatkoznak, hogy a felmérési projekttel kutatóintézményeket bíztak meg, valamint azon körülményre, hogy e projekt – a szabványosított módszertanon és a tudományos irodalomban leírt vagy bizonyított

eljárásokon kívüli – kísérletek és elemzések révén végzendő kutatásra vonatkozik. A közjogi szervek közötti ilyen együttműködési megállapodásoknak az uniós jog szerinti jogszerűsége a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik.

19 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy az 1990. augusztus 7-i 241. sz. törvény 15. cikkében szereplő, közjogi szervek között létrejött megállapodások célja olyan különböző közigazgatási szervek tevékenyégének összehangolása, amelyek mind valamely különös közérdeket szolgálnak, és e megállapodások az együttműködés olyan formáját alkotják, amelynek lehetővé kell tennie a közszolgáltatások lehető leghatékonyabb és leggazdaságosabb szervezését. Ilyen megállapodás akkor köthető, ha valamely közintézmény valamely szolgáltatás nyújtásával visszterhesen valamely másik közintézményt kíván megbízni, és a szolgáltatás a megállapodásban részt vevő jogalanyok intézményi céljainak megfelelően a közigazgatási feladatok körébe tartozik.

20 A Consiglio di Stato azonban arra keresi a választ, hogy a közjogi szervek közötti megállapodás megkötése nem ellentétes-e a szabad verseny elvével abban az esetben, ha az egyik érintett szerv gazdasági szereplőnek tekinthető, mivel minden olyan közjogi jogalany ilyen szereplőnek tekintendő, amely szolgáltatásokat kínál a piacon, függetlenül attól, hogy tevékenysége főképpen haszonszerzésre irányul-e, vállalkozásra jellemző szerkezettel rendelkezik-e vagy folyamatos-e a jelenléte a piacon. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a Bíróság C-305/08. sz. CoNISMa-ügyben 2009. december 23-án hozott ítéletére (EBHT 2009., I-12129. o.) hivatkozik. Ebből a szempontból nézve, mivel az egyetem jogosult a közbeszerzési eljárásokban való részvételre, az ajánlatkérő szervek által vele kötött szerződések az uniós közbeszerzési jog szabályainak hatálya alá tartoznak, amennyiben az említett szerződések – olyan esetben, mint amelyről az alapügyben is szó van – olyan kutatási szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyek hasonlónak tűnnek a 2004/18 irányelv II. A. mellékletének 8. és 12. kategóriájában említett szolgáltatásokhoz.

21 E körülmények között a Consiglio di Stato az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„A [2004/18 irányelvvel], különösen annak 1. cikke (2) bekezdésének a) és d) pontjával, 2. cikkével, 28. cikkével és II. [A] melléklete 8. és 12. kategóriájával ellentétes-e az a nemzeti szabályozás, amely a kórházi építmények szeizmikus sérülékenységének felmérésére és értékelésére vonatkozóan – amelyeket az építmények és különösen a »stratégiai« épületek biztonságára vonatkozó nemzeti szabályozás alapján kell elvégezni – lehetővé teszi a szerződés írásban történő megkötését két ajánlatkérő szerv között a szolgáltatás teljesítéséhez szükséges költségnél nem magasabb ellenérték kikötésével, amennyiben a teljesítésért felelős ajánlatkérő szerv gazdasági szereplőnek is minősülhet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

22 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2004/18 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely versenyeztetési eljárás nélkül lehetővé teszi olyan szerződés megkötését, amelynek révén két közjogi jogalany egymás között olyan együttműködést hoz létre, mint amelyről az alapeljárásban is szó van.

23 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a 2004/18 irányelv valamely közbeszerzési szerződésre történő alkalmazásának az a feltétele, hogy az utóbbi becsült értéke elérje az említett irányelv 7. cikkének b) pontjában meghatározott küszöböt, figyelembe véve az azon építési munkák, szállítások és szolgáltatások piacán érvényesülő rendes értékeket, amelyeket az említett közbeszerzés érint. Ellenkező esetben az EUM-Szerződés alapvető szabályait és általános elveit, különösen az egyenlő bánásmód elvét és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint az azokból eredő átláthatósági kötelezettséget kell alkalmazni, amennyiben az érintett közbeszerzés egyértelmű határokon átnyúló érdeket képvisel, különös tekintettel a jelentőségére és teljesítésének helyére (lásd

ebben az értelemben különösen a C-147/06. és C-148/06. sz., SECAP és Santorso egyesített ügyekben 2008. május 15-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-3565. o.] 20., 21. és 31. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

24 Az a körülmény azonban, hogy az alapügyben szóban forgó szerződés adott esetben a 2004/18 irányelv hatálya alá tartozik-e, vagy arra az EUM-Szerződés alapvető szabályait és általános elveit kell alkalmazni, nem befolyásolja az előterjesztett kérdésre adandó választ. A Bíróság ítélkezési gyakorlatában annak megítélése érdekében megfogalmazott szempontok ugyanis, hogy kötelező-e valamely versenyeztetési eljárás, mind az említett irányelv, mind pedig az EUM-Szerződés szabályainak és elveinek értelmezése szempontjából relevánsak (lásd ebben az értelemben a C-573/07. sz. Sea-ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8127. o.] 35–37. pontját).

25 A fentiek tisztázását követően rá kell mutatni, hogy a 2004/18 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének megfelelően a valamely gazdasági szereplő és valamely ajánlatkérő szerv által írásban megkötött olyan visszterhes szerződés, amelynek tárgya az említett irányelv II. A. mellékletében említett szolgáltatás nyújtása, közbeszerzési szerződésnek minősül.

26 E tekintetben először is nincs jelentősége annak, hogy az említett gazdasági szereplő maga is ajánlatkérő szerv (lásd ebben az értelemben a C-107/98. sz. Teckal-ügyben 1999. november 18-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8121. o.] 51. pontját). Egyébiránt az is közömbös, hogy az érintett jogalany nem követ főtevékenységként haszonszerzési célt, nincs vállalkozásra jellemző szerkezete, vagy pedig jelenléte nem folyamatosan biztosított a piacon (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott CoNISMa-ügyben hozott ítélet 30 és 45. pontját).

27 Ily módon olyan jogalanyok esetében, mint az egyetemi közintézmények, a Bíróság kimondta, hogy az ilyen jogalanyoknak főszabály szerint lehetőségük van részt venni a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásaiban. Mindazonáltal a tagállamok szabályozhatják e jogalanyok tevékenységeit, és különösen engedélyezhetik, vagy nem engedélyezhetik az utóbbiak számára, hogy intézményi és alapító okiratukban foglalt céljaik figyelembevételével a piacon tevékenykedjenek. Ha és amennyiben e jogalanyok nyújthatnak bizonyos szolgáltatásokat a piacon, nem lehet megtiltani a számukra, hogy részt vegyenek az érintett szolgáltatásokra vonatkozó közbeszerzési eljárásokban (lásd ebben az értelemben fent hivatkozott CoNISMa-ügyben hozott ítélet 45., 48., 49. és 51. pontját). Márpedig a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, hogy az 1980. július 11-i 382. sz. köztársasági elnöki rendelet 66. cikkének első bekezdése kifejezetten lehetővé teszi a közjog hatálya alá tartozó egyetemek számára, hogy kutatási és tanácsadási szolgáltatásokat nyújtsanak közjogi vagy magánjogi jogalanyok részére, amennyiben e tevékenység oktatási feladatukat nem veszélyezteti.

28 Másodszor az olyan szolgáltatások, mint amelyek az alapeljárásban szóban forgó szerződés tárgyát képezik, függetlenül a kérdést előterjesztő bíróság által említett azon körülménytől, hogy azok a tudományos kutatás körébe tartozhatnak, valós jellegük alapján vagy a 2004/18 irányelv II. A. mellékletének 8. kategóriájában említett kutatási és fejlesztési szolgáltatások körébe, vagy pedig az említett melléklet 12. kategóriájában szereplő mérnöki és a tudományos és műszaki tanácsadáshoz kapcsolódó szolgáltatások körébe tartoznak.

29 Harmadszor, ahogyan azt a főtanácsnok indítványának 32–34. pontjában kifejtette, és ahogyan az a „visszterhes” kifejezés rendes és szokásos jelentéséből következik, valamely szerződés nem kerülhet ki a közbeszerzés fogalma alól csupán annak következtében, hogy az ott kikötött díjazás a szerződésben foglalt szolgáltatás nyújtása során felmerülő költségek megtérítésére korlátozódik.

30 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szerződés hordozza a jelen ítélet 26–29. pontjában szereplő valamennyi jellemzőt.

31 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából azonban az következik, hogy a közjogi jogalanyok által kötött közbeszerzési szerződések két típusa nem tartozik az uniós közbeszerzési jog hatálya alá.

32 Elsőként olyan közbeszerzési szerződésekről van szó, amelyek valamely közjogi jogalany és valamely – az utóbbitól jogilag elkülönült – személy között jöttek létre, ahol az említett jogalany az utóbbi személy felett hasonló ellenőrzést gyakorol, mint a saját szervezeti egységei felett, és ezzel egyidejűleg az utóbbi személy tevékenységeinek lényegi részét azon jogi személy vagy személyek javára végzi, amely vagy amelyek irányítják (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Teckal-ügyben hozott ítélet 50. pontját).

33 Kétségtelen azonban, hogy e kivétel nem alkalmazható olyan összefüggésben, mint amelyről az alapügyben is szó van, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az ASL nem gyakorol ellenőrzést az egyetem felett.

34 Másodszor olyan szerződésekről van szó, amelyek a közjogi jogalanyok között olyan együttműködést hoznak létre, amelynek célja az utóbbiak közös közszolgáltatási feladata végrehajtásának biztosítása (lásd ebben az értelemben a C-480/06. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2009. június 9-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4747. o.] 37. pontját).

35 Ilyen esetben az uniós közbeszerzési jogszabályok csak akkor nem alkalmazhatók, amennyiben a fentieken túlmenően az ilyen szerződések kizárólag közjogi jogalanyok között, magánjogi jogi személy közreműködése nélkül jönnek létre, amennyiben egyetlen magánszolgáltató sem kerül versenytársaival szemben előnyösebb helyzetbe, és amennyiben az általuk létrehozott együttműködést kizárólag a közérdek szolgálatán alapuló megfontolások és követelmények határozzák meg (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 44. és 47. pontját).

36 Ahogyan arra a kérdést előterjesztő bíróság is rámutatott, noha az olyan szerződés, amelyről az alapügyben is szó van, megfelelni látszik bizonyos, a jelen ítélet előző két pontjában szereplő kritériumoknak, az csak akkor kerülhet ki az uniós közbeszerzési jog hatálya alól, ha e kritériumok mindegyikének megfelel.

37 E tekintetben úgy tűnik, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő adatokból elsőként az következik, hogy e szerződés olyan lényegi elemeket foglal magában, amelyek jelentős, sőt túlnyomó része a mérnökök vagy építészek által általában kifejtett tevékenységeknek felel meg, és amelyek – jóllehet tudományos alapokon nyugszanak – nincsenek közeli kapcsolatban a tudományos kutatással. Következésképpen, ellentétben azzal, amit a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 37. pontjában megállapított, a közjogi jogalanyok között az említett szerződéssel létrehozott együttműködés tárgyát képező közszolgáltatási feladat nem tűnik úgy, mint amely az ASL és az egyetem közös közszolgáltatási feladatának végrehajtását biztosítja.

38 Másodszor az alapügyben szóban forgó szerződés magánvállalkozások előnyben részesítéséhez vezethet, amennyiben azon magasan képzett külső munkatársak köre, amelyeknek az igénybevételét egyes szolgáltatások teljesítése érdekében az egyetem számára megengedi, magánszolgáltatókat is magában foglal.

39 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata elvégezni az e tekintetben előírt valamennyi vizsgálatot.

40 Az előterjesztett kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az uniós közbeszerzési joggal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely versenyeztetési eljárás nélkül lehetővé teszi olyan szerződés megkötését, amelynek révén két közjogi jogalany egymás között együttműködést hoz létre, amennyiben e szerződésnek nem az említett jogalanyok közös közszolgáltatási feladata végrehajtásának

biztosítása képezi tárgyát, azt nem kizárólag a közérdek szolgálatán alapuló megfontolások és követelmények határozzák meg, vagy jellemző rá, hogy valamely magánszolgáltatót versenytársaival szemben előnyösebb helyzetbe hoz, amely feltételek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az uniós közbeszerzési joggal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely versenyeztetési eljárás nélkül lehetővé teszi olyan szerződés megkötését, amelynek révén két közjogi jogalany egymás között együttműködést hoz létre, amennyiben e szerződésnek nem az említett jogalanyok közös közszolgáltatási feladata végrehajtásának biztosítása képezi tárgyát, azt nem kizárólag a közérdek szolgálatán alapuló megfontolások és követelmények határozzák meg, vagy jellemző rá, hogy valamely magánszolgáltatót versenytársaival szemben előnyösebb helyzetbe hoz, amely feltételek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Aláírások